

AUGEO VERSTERKT

STEUN IN HET ONDERWIJS

EFFECTONDERZOEK 'Q&A'

Datum: 13-01-2016

Wat is steun in het onderwijs?

Gelukkig is het voor veel kinderen vanzelfsprekend dat het thuis fijn, gezellig en veilig is. Dat geldt helaas niet voor alle kinderen. Grote groepen kinderen groeien op in onveiligheid, of missen thuis warmte of positieve aandacht. Wanneer een kind deze veiligheid en warmte mist, kan hij veel baat hebben bij een veilige band met een andere volwassene buitenshuis.

Leerkrachten zijn bij uitstek geschikt om deze rol van betrouwbare volwassene te vervullen, aangezien kinderen een groot gedeelte van hun tijd op school doorbrengen. Het contact tussen leerkracht en leerling is van nature aanwezig, en is zeer geschikt voor het aangaan van een positieve, steunende relatie. Zo geven bijvoorbeeld veel volwassenen die in hun jeugd werden mishandeld, aan dat een specifieke leerkracht voor hen het verschil in hun leven heeft gemaakt.

Waarom is steun belangrijk?

Kinderen kunnen in hun leven zeer ingrijpende gebeurtenissen meemaken. Soms zijn deze ervaringen eenmalig, zoals een ernstig auto-ongeluk of het overlijden van een ouder. Soms vinden deze ervaringen langere tijd plaats, zoals mishandeling of verwaarlozing. Deze ervaringen kunnen leiden tot chronische stress bij het kind en kunnen grote gevolgen hebben op zijn sociale, emotionele, fysieke en cognitieve ontwikkeling. Deze gevolgen kunnen zowel op de korte termijn, als op de lange termijn optreden. Al deze gevolgen kunnen leerkrachten ook in hun klas merken. Leerlingen die last hebben van chronische stress, kunnen zich bijvoorbeeld moeilijk concentreren, zich heel storend gedragen, of helemaal niet aan leren toekomen. En dat heeft ook effect op de andere kinderen in de klas.

Uit onderzoek weten we dat kinderen die verwaarloosd of mishandeld zijn, of worden, daar hun hele leven effecten van kunnen ondervinden. We weten echter óók dat deze effecten positief beïnvloed worden, als kinderen minstens met één volwassene een veilige relatie onderhouden. En dat is zeer hoopgevend! Dat betekent namelijk dat leerkrachten, die dagelijks veel uren met kinderen doorbrengen, daadwerkelijk iets voor kinderen kunnen betekenen waardoor deze kinderen later minder gevolgen van hun jeugdervaringen zullen ondervinden. Leerkrachten kunnen deze veilige volwassene zijn.

Deze 'leerkracht die steun biedt' zal overigens ook veel kunnen betekenen voor kinderen die stress ondervinden vanwege heel andere redenen, bijvoorbeeld het overlijden van een familielid, of het opgroeien in ernstige armoede. Wanneer jij een warme en betrouwbare volwassene bent voor een kind dat ingrijpende gebeurtenissen heeft meegemaakt, heeft dat zodoende niet alleen een positief effect op het individuele kind, maar ook op de klas als geheel.

Veronique, nu volwassen, verloor haar moeder in groep 3

Op school was alles nog precies zoals het was voordat het vreselijke nieuws kwam. Juffrouw Sylvia nam me op schoot en zei dat ik altijd bij haar mocht komen en als ik dat wilde op haar schoot mocht zitten. Dat was heel fijn. Ik weet niet meer of ik vaak bij haar op schoot heb gezeten, maar ik ging wel vaak even bij haar langs. Ook toen ik in groep 4 niet meer bij haar in de klas zat, ging ik af en toe even bij haar buurten. En op een bepaald moment was dit niet meer nodig.

Na al die jaren denk ik altijd nog met een warm gevoel aan deze leerkracht die me toen steunde met een aai over mijn hoofd en een paar armen om me heen. Dat gun ik andere kinderen die iets anders heel naars meemaken: dat zij een juf of een meester hebben die met iets kleins een groot verschil in hun leven kunnen maken."

Hoe kan ik als leerkracht goede steun geven?

Als leerkracht kun je op verschillende manieren steun bieden aan leerlingen. Zo kun je een leerling bijvoorbeeld helpen met het hanteren van zijn emoties, door te benoemen wanneer een leerling heel boos of verdrietig is, en uit te leggen wat er op dat moment bij die leerling gebeurt. Je kunt een leerling ook helpen zijn gedrag te reguleren, door hem te leren hoe hij het beste met bepaalde situaties kan omgaan. Je leerling reageert

misschien uit zichzelf vaak boos, en is daarom juist gebaat bij een leerkracht die vertelt dat tot tien tellen en praten, een betere reactie is.

Daarnaast kun je de veiligheid voor een leerling vergroten door regelmaat en structuur te bieden, bijvoorbeeld door te werken met pictogrammen of een duidelijke dagindeling. Je kunt ook de relaties van een leerling stimuleren, bijvoorbeeld door je leerling het gevoel te geven ergens bij te horen en te laten merken dat het onderdeel is van de klas.

Je leerling kan dankzij deze steun leren om te gaan met situaties die hij lastig vindt, waardoor hij zich in elk geval gedurende schooltijden veilig voelt en relatief stressvrij de dag doorkomt. Daardoor kan je leerling zich weer ontspannen, komt het weer aan leren toe en kan het zich verder ontwikkelen. Kortom, wanneer je leerling het (thuis) om welke reden dan ook lastig heeft, is de steun die jij als leerkracht kunt bieden, heel belangrijk.

Maar ik moet als leerkracht al op van alles letten. Waarom zou ik dit (extra) doen?

Kinderen die het thuis moeilijk hebben of onveilig zijn, blijven dagelijks naar school komen. Het maakt daarbij niet uit of een kind bijvoorbeeld is gemeld bij Veilig Thuis, of dat het gezin al professionele hulp krijgt. Het kind zit dagelijks bij jou in de klas en jij hebt daar mee te maken. En misschien heb je er ook wel last van als een leerling met zijn gedrag bijvoorbeeld de rest van de klas stoort. Leerkrachten stellen zodoende regelmatig de terechte vraag 'wat zij dan vervolgens het beste voor deze kinderen kunnen doen', zonder in de rol van hulpverlener te stappen.

Hoe ziet de digitale cursus 'steun in het onderwijs' er precies uit?

De digitale cursus 'steun in het onderwijs' is momenteel in ontwikkeling en neemt ongeveer twee uur in beslag. De cursus is te volgen waar het u uitkomt, bijvoorbeeld thuis, of op school.

Het doel van deze nieuwe cursus, is om leerkrachten te leren hoe zij een steunfiguur kunnen zijn voor kinderen. Aan de hand van oefeningen, videofragmenten, animaties en ondersteunend leesmateriaal krijgt de leerkracht praktische handvatten aangereikt om deze kinderen te ondersteunen. Aan bod komt bijvoorbeeld hoe leerkrachten kunnen reageren als leerlingen heel druk zijn of zich juist erg terugtrekken, en hoe zij kunnen zorgen voor rust en veiligheid in de klas.

Een leerkracht van groep 7, herkent zichzelf in een leerling

Zelf groeide ik op met een manisch-depressieve moeder: ik schaamde me kapot voor haar en wilde haar het liefst verbergen voor de hele wereld. Ik was blij dat ze er op school niets van wisten.

De situatie van Lara, een leerlinge van mij, lijkt heel erg op deze situatie uit mijn eigen jeugd. In eerste instantie liet ik Lara ook met rust en probeerde haar zo goed mogelijk te beschermen tegen vragen van andere kinderen. Maar op een dag zag ik mezelf weer voor me: in groep 7 en intens alleen met mijn geheim. Ik vroeg haar tijdens de pauze even binnen te blijven en vertelde dat ik weet dat haar moeder problemen heeft. En dat als zij wilde, ze daarover mocht praten. We hebben afgesproken dat ze het mij laat weten als ze even wil praten. Dan maak ik tijd voor haar en hebben we het over thuis, en ook vaak over andere dingen. Gewoon over dingen die een meisje van die leeftijd bezighouden.

Wat bieden – en vragen – jullie?

De cursus is momenteel in ontwikkeling en zal begin maart 2016 gereed zijn. Graag bieden we u deze cursus, in combinatie met deelname aan een onderzoek, gratis aan.

In het onderzoek willen we nagaan in hoeverre er (positieve) veranderingen optreden in de relatie tussen de leerkracht en een leerling, nadat de leerkracht in de digitale cursus heeft geleerd om op structurele wijze steun te bieden aan de leerling. We zijn hierbij ook benieuwd of er een verandering zichtbaar is in het cognitief en sociaal functioneren van de leerling. De resultaten van het onderzoek worden uiteraard geheel anoniem behandeld.

Praktisch gezien bestaat uw deelname aan het onderzoek uit vier stappen:

1. U maakt een gerichte inschatting welk(e) kind(eren) in uw klas mogelijk chronische stress ervaren. Graag horen wij (anoniem) wat voor u de belangrijkste reden was om dit kind/ deze kinderen in gedachten te nemen.
2. Met dit kind, of deze kinderen in gedachten, vult u een tweetal vragenlijsten in. Mogelijk wordt ook een vragenlijst aan het kind aangeboden. Beantwoording van de vragenlijsten kost ongeveer vijfenveertig minuten per keer. De vragenlijsten worden tweemaal aangeboden in de periode voorafgaand aan het volgen van de cursus (medio februari, respectievelijk medio maart).
3. Vervolgens wordt u in de gelegenheid gesteld om de cursus te volgen (eind maart/ begin april).
4. Kort voor de zomervakantie (eind juni/ begin juli), wordt de vragenlijst voor de laatste maal aangeboden. In totaal vult u dus drie keer de vragenlijsten in.

Wie of wat is Augeo eigenlijk? En wat hoopt Augeo te bereiken?

Augeo wil ervoor zorgen dat kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien. We streven ernaar dat iedereen die met ouders en kinderen werkt, schadelijke en stressvolle opgroeisituaties kan signaleren en aanpakken. En dat gezinnen in de knel, steun krijgen van de mensen om hen heen. Met deze doelen voor ogen ontwikkelen we online cursussen, een tijdschrift en innovatieve projecten. Augeo is een particuliere not-for-profit stichting en bestaat sinds 2007.

Één van de manieren waarop Augeo haar missie in de praktijk brengt, is het project 'steun in het onderwijs'. Augeo wil de kinderen die het thuis moeilijk hebben of onveilig zijn, op school een omgeving bieden, waarin volwassenen hen op een veilige en stabiele wijze ondersteunen. We hebben veel ervaring opgedaan met het verzamelen van inhoudelijke kennis en dit door te ontwikkelen tot een digitale cursus. Onze cursussen zijn evidence-based en effectief; met ons gevarieerde scholingsaanbod heeft Augeo in de afgelopen jaren ruim 110.000 professionals geschoold.

Meer informatie ?

Voor meer informatie, vragen of aanmeldingen, kun je contact opnemen met Tim Mulder via telefoonnummer: 0343 - 53 60 40 of via e-mail: tim@augeo.nl. U kunt ook kijken op www.augeo.nl/steun.